

ANDORRA

Letters of consent

1. Espai sociocultural Cal Pal
2. Velles Cases Andorranes
3. Associació de Cultura Popular d'Ordino
4. Vall del Madriu-Perafita-Claror
5. Víctor Martínez, Ambiotec
6. Josep Babi, Construccions Roca
7. Rosa M. Mandicó, Naturalis
8. Andreu Falcó, archaeologist
9. Guillem Valdés, Civil Engineering consultant
10. Xavier Rebés, architect

Letters of support

11. Departament de Patrimoni Cultural. Govern d'Andorra
12. Departament d'Agricultura. Govern d'Andorra
13. Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat. Govern d'Andorra
14. Comú d'Encamp
15. Comú d'Ordino
16. Isabel Rogé, cap del Departament de Medi Ambient del Comú d'Escaldes-Engordany

Cal Pal – Espai sociocultural
C/Pal, 1
AD300 La Cortinada, Ordino
PRINCIPAT D'ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Suport la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial

Benvolguts/des senyors/es,

Quan l'espai sociocultural Cal Pal va obrir les seves portes, l'octubre del 2018, una de les primeres activitats que va decidir posar en marxa va ser el projecte Primera Pedra, una iniciativa encaminada a estudiar, donar a conèixer i preservar les construccions de pedra seca del país. A Cal Pal, estem convençuts que, a través d'aquest tipus d'estructures, podem explicar i comprendre els orígens d'Andorra, des del fons de les valls fins a l'alta muntanya.

La pedra seca ha tingut un sentit rellevant en la història del Principat per dues raons: la necessitat històrica d'un territori dedicat tradicionalment a activitats agrícoles i ramaderes de disposar de construccions adequades a aquesta finalitat, i l'abundància de la pedra, una matèria primera excel·lent per a la construcció i fàcilment accessible gràcies a les múltiples tarteres que hi ha al país.

Pensem que formar part de la inscripció de *L'art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques* és una oportunitat única de celebrar aquest llegat cultural que hem rebut dels nostres avantpassats i reinterpretar-lo des dels valors del present, especialment lligats al medi ambient i la sostenibilitat. Així mateix, confiem que aquesta ampliació ens permeti participar en xarxes internacionals d'intercanvi i cooperació.

Per tots aquests motius, ens adherim amb entusiasme a la candidatura d'ampliació de la inscripció de *L'art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques* a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

Atentament,

Maria Reig Moles
Cal Pal – Espai sociocultural

Encamp, 1 de març de 2023

Cal Pal – Sociocultural space
C/ Pal, 1
AD300 La Cortinada, Ordino
PRINCIPALITY OF ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Support for the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of Intangible Cultural Heritage

Dear Ladies and Gentlemen,

When the Cal Pal sociocultural centre opened its doors back in October 2018, one of the first activities that we decided to implement was the *Primera Pedra* project, an initiative aimed at studying, showcasing and preserving the country's dry-stone constructions. Here at Cal Pal, we are convinced that structures of this type can help to explain and understand the origins of Andorra, right from the bottom of its valleys to the peaks of its highest mountains.

Dry stone walling has played a relevant role in the history of the Principality for two reasons: the historical need of a territory that was traditionally based on agricultural and livestock activities to have constructions suited to this purpose, and the abundance of stone, which is an excellent raw material for construction and easily accessible thanks to the wide availability of scree in the country.

For us, forming part of the inscription of *The art of dry stone walling, knowledge and techniques* represents a unique opportunity to celebrate this cultural legacy that we have received from our ancestors and to reinterpret it from the values of the present, especially associated with the environment and sustainability. Likewise, it is our firm belief that this extension will allow us to participate in international networks of exchange and cooperation.

For all these reasons, it is with great enthusiasm that we are adding our support to the candidature to extend the inscription of The art of dry stone walling, knowledge techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of UNESCO.

Yours sincerely,

Maria Reig Moles
Cal Pal – Sociocultural centre

Encamp, 1 March 2023

VELLES CASES ANDORRANES
Avda François Mitterrand, 1, 4-5
AD200 Encamp
PRINCIPAT D'ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Consentiment per a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Benvolguts/des senyors/es,

La construcció en pedra seca és una tècnica ancestral, l'eficiència i la sostenibilitat de la qual hem pogut redescobrir en temps recents gràcies a una major consciència social sobre les problemàtiques energètiques i mediambientals que encarem a escala local i global.

Formar part de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques és una oportunitat per donar una major visibilitat a aquesta tècnica, posar en valor la feina dels artesans en pedra seca que hi ha a Andorra i contribuir a la transmissió dels seus coneixements. De retruc, l'impuls de la construcció en pedra seca revertirà de ben segur en una major qualitat paisatgística i mediambiental al conjunt del país, tant als entorns rurals i de muntanya com als entorns urbans.

És per tots aquests motius que volem expressar la nostra adhesió a la candidatura d'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Atentament,

P. O.

Robert Lizarte Fernández

President

Encamp, 27 de febrer de 2023

VELLES CASES ANDORRANES
Avda François Mitterrand, 1, 4-5
AD200 Encamp
PRINCIPALITY OF ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Consent to extend the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

Dry stone walling is an ancestral technique and we have been able to rediscover its efficiency and sustainability in recent times thanks to an increased awareness of the energy and environmental problems that we are facing at a local and global level.

Forming part of the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques offers an opportunity to bring greater visibility to this technique and to value the work of the dry stone walling craftsmen that we have in Andorra and to help to pass on their knowledge. Furthermore, the promotion of dry stone walling will most surely improve the quality of the landscape and environment of the country as a whole, whether it be in mountainous and rural areas or in more urban environments.

It is for all these reasons that we wish to express our adhesion to the candidature to extend the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Yours sincerely,
/Illegible signature/
Robert Lizarte Fernández,
President

/Stamp: Velles Cases Andorranes/
Encamp, 27 February 2023

Ordino, 3 de març de 2023

En una parròquia com Ordino, de marcada personalitat tradicional i que, a més, l'any 2020 va obtenir el reconeixement per part de la UNESCO com a Reserva de la Biosfera, la conservació del patrimoni immaterial és una tasca fonamental, de primer ordre, que ha de venir de la mà no només de les institucions sinó també i fonamentalment de la comunitat. És en aquest sentit que l'Associació de Cultura Popular d'Ordino va néixer a partir del neguit d'un col·lectiu de persones per la salvaguarda del patrimoni immaterial ordinenc i la recuperació de bona part de les tradicions de la parròquia. Tradicions que es veuen reflectides en les festes -portadors com som de dues de les celebracions incloses a la Llista representativa del Patrimoni cultural immaterial de la humanitat: les festes del foc al solstici d'estiu i les festes de l'os dels Pirineus- però també en aquelles tècniques ancestrals que han marcat el caràcter de la gent de muntanya i que encara avui són part integrant de la seva idiosincràsia.

La tècnica de l'art de construir parets en pedra seca és una d'aquestes tècniques ancestrals que es vetlla per mantenir-la viva. El territori d'Ordino és ple de feixes, murs, pletes, cabanes, refugis, orris i un llarg llistat de construccions pròpies d'una activitat agropecuària en el passat, que són ben visibles i que han persistit al llarg del temps. El desús d'algunes d'aquestes construccions, però, han acabat malmetent-les, i en els darrers anys s'ha fet un esforç considerable a reconstruir-les, recuperant així l'herència d'un paisatge natural i cultural propi d'una societat tradicional.

Des de l'Associació de Cultura Popular d'Ordino col·laborem en aquesta reconstrucció i recuperació i, fins i tot, alguns dels seus membres en són agents actius. És el sentit de ser del nostre col·lectiu i, per tant, el desig que Andorra entri a formar part del grup d'estats reconeguts per la UNESCO que vetllen per la salvaguarda d'aquesta tècnica ancestral de l'art de construcció en pedra seca.

Albert Roig
President

Ordino Popular Culture

Ordino, 3 March 2023

In a parish such as Ordino, which has a clearly traditional personality and which, moreover, was recognised in 2020 as a Biosphere Reserve by UNESCO, preserving the intangible heritage is a fundamental task. However, the lead in such an endeavour must come not only from the institutions but also and fundamentally from the community. It was in such a context that the Ordino Association of Popular Culture grew out of the frustrations of a group of people who were keen to safeguard the intangible heritage of Ordino and to recover a large part of the parish's traditions. These traditions are reflected in the various festivals and festivities – we have two examples of these in the celebrations that are included on the Representative List of the intangible cultural heritage of humanity: the summer solstice fire festivals and the bear festivities in the Pyrenees. However, these traditions are also reflected in those ancestral techniques that have been a hallmark of the people of these mountains, and which still form an integral part of their idiosyncrasy.

The technique of the art of building dry stone walls is one of these ancestral techniques that we are fighting to keep alive. The territory of Ordino is full of terraces, walls, sheepfolds, cabins, refuge huts, shepherds' huts and a long list of constructions that are typical of farming activity in the past that can still be clearly seen, and which have endured the test of time. Some of these constructions have fallen into disuse and they have ended up in a state of disrepair, but considerable efforts have been made in recent years to rebuild them, thereby helping to recover a natural and cultural landscape that is typical of a traditional society.

The Ordino Association of Popular Culture is collaborating in this reconstruction and recovery and indeed some of its members are active agents in the efforts involved. This is the *raison d'être* of our collective and, consequently the driving force behind our desire to see Andorra form part of the group of states recognised by UNESCO that are working to safeguard this ancestral technique of the art of dry stone walling.

/Signature/

Albert Roig

President

Ampliació de la candidatura de la Tècnica de la Pedra seca a la Llista Representativa de la UNESCO del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Benvolguts Srs.

Com a Directora Executiva del Pla de Gestió de la Vall del Madriu-Perafita-Claror em complau informar-vos que en el curs de la reunió celebrada el dia 02 de març del 2023, la Comissió ha acordat donar el seu recolzament a l'ampliació de la candidatura de la Pedra Seca a la Llista Representativa de la UNESCO del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

La vall del Madriu-Perafita-Claror va ser declarada patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 2004 atenent al seu valor paisatgístic. La vall conserva molts elements i les estructures d'explotació, organització i gestió dels recursos naturals (boscós, pastures, bordes, camins, aigua...) que mostren la utilització i l'evolució d'aquest territori al llarg de la història. De gran valor identitari, la vall ha esdevingut un testimoni viu de la història i les formes de vida d'un país rural de muntanya.

Les construccions lligades a les activitats agrícoles i ramaderes són llegats de l'arquitectura en pedra seca. Aquesta tècnica ha contribuït a modelar el paisatge de la vall, que és alhora una expressió eminent de la simbiosi de la natura i l'home, i paradigma de la sostenibilitat. En efecte, la tècnica de la pedra seca ha permès habilitar el territori per a l'agricultura i la ramaderia amb el mínim de recursos, amb el màxim d'eficiència i amb el respecte total pel medi ambient.

Aquesta tècnica contribueix a incrementar la biodiversitat, en constituir un hàbitat privilegiat per a certes espècies de la flora i la fauna, a minimitzar la degradació i l'erosió dels sòls i a millorar l'aprofitament de l'aigua de pluja. Més enllà d'aquestes qualitats materials, el patrimoni de la pedra seca constitueix un important capital de valors immaterials associats als coneixements, habilitats, formes d'utilització i d'interpretació col·lectives i individuals, lligats al medi tant com a les tradicions i expressions de les comunitats que s'han anat succeint.

Els empedrats, les feixes, les parets de tanca, les pletes, els orris o algunes cabanes són exemples d'un patrimoni cultural ric en el nombre i en la varietat d'elements representats a la vall, però també fràgil, pel que caldrà adoptar les mesures encaminades a millorar-ne el coneixement, la difusió i la conservació integrada.

Així, la Comissió de Gestió de la vall del Madriu- Perafita-Claror, ha acordat donar tot el seu suport a aquesta ampliació de candidatura.

Carta de recolzament- Vall del Madriu-Perafita-Claror

Andorra la Vella, 2 de Març del 2023

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Susanna Simon".

Susanna Simon

Directora Executiva del Pla de Gestió de la Vall del Madriu-Perafita-Claror

Letter of support- Vall del Madriu-Perafita-Claror

Extension of the candidature of the technique of Dry Stone Walling on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen.

As Executive Director of the Management Plan for the Madriu-Perafita-Claror Valley, I am pleased to inform you that during the course of the meeting held on 2 March 2023, the Commission agreed to give its backing to the extension of the candidature of Dry stone Walling on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

The Madriu-Perafita-Claror Valley was declared a World Heritage site for Humanity by UNESCO in 2004 based on the value of its cultural landscapes. The valley preserves many elements and structures for operating, organising and managing the natural resources (woods, pastures, huts, tracks, water...) that are proof of the use and the evolution of this territory over the course of time. The valley boasts high values of identity, and it has become a living testament of the history and ways of life of this rural mountain country.

The constructions associated with the agricultural and livestock activities are linked to dry stone architecture. This technique has helped mould the landscape of the valley, and it is also an eminent expression of the symbiosis of nature and man, and a paradigm of sustainability. Indeed, one could say that the dry-stone walling technique has made it possible to adapt the territory for agriculture and livestock farming with minimum resources and maximum efficiency whilst showing maximum respect for the environment.

This technique contributes to increasing biodiversity, and to building a privileged habitat for certain species of flora and fauna and also to minimising soil degradation and erosion and improving the use of rainwater. Beyond these material qualities, the dry-stone heritage constitutes a significant capital of intangible values associated with collective and individual knowledge, skills, ways of use and interpretation linked to the environment and also to the traditions and expressions of communities down through the generations.

The pavements, terraces, enclosure walls, pens, shepherd's huts and some cabins are an example of a cultural heritage that is rich in terms of the number and variety of elements represented in the valley, but one that is also fragile, and accordingly we need to adopt measures that are aimed at improving knowledge, dissemination and integrated conservation of these elements.

Based on all this, the Management Committee of the Madriu-Perafita-Claror Valley has agreed to give its full support to this extension of the candidature.

Letter of support- Vall del Madriu-Perafita-Claror

Andorra la Vella, 2 March 2023

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Susanna Simon', is written in a cursive style.

Susanna Simon

Executive Director of the Management Plan of the Madriu-Perafita-Claror Valley

Andorra la Vella, 24 de febrer de 2023.

Consentiment per a l'ampliació de la inscripció de l'**Art de la Construcció en Pedra Seca**, coneixements i tècniques a la **Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat**.

Benvolguts/des senyors/es,

La construcció en pedra seca és una tècnica ancestral, l'eficiència i la sostenibilitat de la qual hem pogut redescobrir en temps recents gràcies a una major consciència social sobre les problemàtiques energètiques i mediambientals que encarem a escala local i global.

Formar part de la inscripció de l'**Art de la Construcció en Pedra Seca**, coneixements i tècniques és una oportunitat per donar una major visibilitat a aquesta tècnica, posar en valor la feina dels artesans en pedra seca que hi ha a Andorra i contribuir a la transmissió dels seus coneixements. De retruc, l'impuls de la construcció en pedra seca revertirà de ben segur en una major qualitat paisatgística i mediambiental al conjunt del país, tant als entorns rurals i de muntanya com als entorns urbans.

És per tots aquests motius que volem expressar la nostra adhesió a la candidatura d'ampliació de la inscripció de l'Art de la Construcció en Pedra Seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Atentament,

Víctor Martínez-Mora
Enginyer de Forests
Núm. de resolució: 41437/2005
Núm. de col·legiat: 94

ambiotec
ENGINEYERIA AMBIENTAL
Av. Príncep Benlloch, 66-72 Despatx 206
Andorra la Vella
Tel./Fax: (+) 376 869 269

Andorra la Vella, 24 February 2023.

Consent to extend the inscription of the ***Art of Dry Stone Walling***, knowledge and techniques on the ***Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity***.

Dear Ladies and Gentlemen,

Dry stone walling is an ancestral technique and in recent times we have been able to rediscover its efficiency and sustainability thanks to an increased social awareness of the energy and environmental problems that we are facing at a local and global level.

Forming part of the inscription of the ***Art of Dry Stone Walling***, knowledge and techniques offers an opportunity to bring greater visibility to this technique and to value the work of dry-stone walling craftsmen in Andorra and to contribute to the transmission of their knowledge. Moreover, the promotion of dry stone walling will help to improve the quality of the landscape and the environment in the country as a whole in both rural and mountain areas and in urban environments.

It is for all these reasons that we wish to express our adhesion to the candidature to extend the inscription of the *Art of Dry Stone Walling*, knowledge and techniques on the *Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity*.

Yours sincerely,

Víctor Martínez Mora
Forestry Engineer
Resolution Number: 41437/2005
Professional Body Membership Number: 94

/Seal: Ambiotec, and an illegible signature/

Construccions ROCA S.A.U.

Av. Rouillac núm. 19 bis - Les Bons

Encamp - AD200

ANDORRA

UNESCO

7, Place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

FRANCE

Senyors,

La construcció en pedra seca, va començar amb la necessitat de construir infraestructures bàsiques. És fàcil imaginar algun dels nostres ancestres, apilant una pedra sobre l'altra per crear elements de mobiliari o de protecció davant dels fenòmens naturals. Encara que a l'inici només s'utilitzés aquest art per construccions molt senzilles, ràpidament la tècnica va evolucionar fins a construir edificacions, o obres civils de més envergadura.

Aquesta forma de construir, ha perdurat en el temps malgrat l'aparició de noves tipologies constructives i materials més innovadors. L'èxit de la construcció en pedra seca i la seva supervivència, radiquen en la combinació d'una tècnica complexa i elaborada amb una necessitat de materials i mitjans simple, on el valor afegit de l'artesà és molt més elevat que el dels materials emprats. Fent-ne així una forma de construir, que encaixa perfectament amb els preceptes de sostenibilitat i socials que hem d'impulsar avui en dia, com són la construcció respectuosa amb el medi ambient, i la dignificació de treballs manuals i artesanals. En front de tècniques constructives i materials industrialitzats molt energívors on l'artesania i el saber fer son pràcticament inexistent.

Per aquests motius, Construccions Roca S.A.U, vol donar suport a la candidatura d'ampliació de la inscripció de l'art de la construcció en pedra seca a la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la UNESCO.

Encamp, 9 de març de 2023

Josep BABI MONTELLÀ

Construccions Roca S.A.U

construccionsroca

Av. de Rouillac, 19 bis - LES BONS - AD200 ENCAMP - (Principat d'Andorra)
Tel: 73 1 2 15 - Fax 832 680 - roca@construccionsroca.ad - construccionsroca@andorra.ad
www.construccionsroca.ad

construccionsroca

Av. de Rouillac, 19 bis - LES BONS
AD200 ENCAMP - (Principat d'Andorra)
Tel: 73 1 2 15 - Fax 832 680
roca@construccionsroca.ad
www.construccionsroca.ad

Construccions ROCA, SAU

Av. Rouillac núm.19 bis - Les Bons
Encamp - AD200
ANDORRA

UNESCO

7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Dear Ladies and Gentlemen,

Dry stone walling started from a need to build basic infrastructures. It is easy to imagine some of our ancestors placing one stone on top of another to create furniture items or elements to protect against natural phenomena. Although this art was only used to create very simple constructions in the beginning, the technique soon evolved to include larger buildings and civil works.

This way of building has stood the test of time despite the appearance of new building typologies and more innovative materials. The success of dry stone walling and its survival lies in the ability to combine a complex and elaborate technique with a need for simple materials and means, where the value added of the craft is much higher than that of the materials used. This form of building fits in perfectly with the sustainability and social precepts that must be promoted today such as environment friendly-construction and the dignifying of manual and artisanal work. In contrast to these, we find industrialised and energy-consuming building techniques and materials where workmanship and knowhow are practically non-existent.

For these reasons, Construccions Roca, SAU wishes to give its support to the candidature to extend the inscription of the art of dry stone walling on the Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity of UNESCO.

Encamp, 9 March 2023

Josep BABI MONTELLÀ
Construccions Roca SAU
/Illegible signature/
/Stamp: construccionsroca/

construccionsroca

Av. de Rouillac. 19 bis. LES BONS. AD200 ENCAMP (Principality of Andorra)
Tel 731 215 Fax 832 680 roca@construccionsroca.ad construccionsroca@andorra.ad
www.construccionsroca.ad

Carta de suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Senyores i senyors,

Sóc la Rosa M. Mandicó Alcobé. La casa de la meva família, Cal Borró, es va construir al segle XVIII, a 1850 metres d'alçada, a la vall del Forn de Canillo (Andorra). Les condicions climàtiques hi són dures però, alhora, ens permeten gaudir d'una especificitat pròpia: l'alçada. Les parets de pedra seca són part del paisatge que ens envolta i, durant segles, han facilitat l'explotació del medi i l'activitat agropastoral a la qual s'ha dedicat la meva família durant segles. Encara fem manteniment de les parets de feixa i de tanca de prats. Actualment, Cal Borró acull un obrador de productes de la terra, una petita empresa familiar que es diu Naturalis.

Naturalis és una aventura familiar que va néixer amb l'objectiu de donar un rendiment a la casa pairal i a les terres de cultiu que l'envolten, on les parets de pedra seca esgraonant la muntanya la converteixen en un paisatge productiu on encara treballem. Fem producció de mel, de licors macerats i recollim plantes aromàtiques de cultiu propi. És una producció agrària reduïda, de proximitat, estacional, d'alt valor afegit, respectuosa del medi natural i sense ús de productes fitosanitaris.

Per a mi i la meva família, la salvaguarda de la tècnica de la pedra seca és fonamental per conservar el nostre entorn i la nostra activitat artesanal. És per aquest motiu que ens adherim amb convenciment a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Ben cordialment,

Rosa M. Mandicó Alcobé
Cal Borró - Naturalis

Letter of support to extending the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

My name is Rosa M. Mandicó Alcobé. The house of my family, Cal Borró, was built in the eighteenth century at an altitude of 1850 metres in the valley of Forn de Canillo (Andorra). Weather conditions there are tough but at the same time they allow us to enjoy something specific: altitude. Dry stone walls are part of the landscape that surrounds us, and for centuries, they have facilitated the exploitation of the environment and the agropastoral activity that my family has been carrying out for centuries. We still maintain the beam walls and meadow enclosures. Cal Borró currently houses a workshop for products taken from the land as well as a small family company called Naturalis.

Naturalis is a family adventure that grew out of a desire to get the best performance out of our family manse house and the farmland surrounding it, where the dry-stone walls straddle the mountain and turn it into a productive landscape that we still work. We make honey, macerated liqueurs and we collect aromatic plants, which we cultivate ourselves. This agricultural produce is reduced, seasonal and local and it has a high value added and is environmentally friendly, and we do not use any pesticides.

For my family and me, safeguarding the dry stone walling technique is essential in terms of preserving our environment and our artisanal activity. It is for this reason that we are adding our voices with conviction to the call to extend the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Yours sincerely,

Rosa M. Mandicó Alcobé

Cal Borró – Naturalis

/Illegible signature/

Andreu Falcó Sanchiz
Av. Dr. Mitjavila, 17
AD500 Andorra la Vella

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP

Encamp, 10 de febrer de 2023

Benvolguda senyora, benvolgut senyor,

Les construccions en pedra seca a Andorra -cabanes i orris, murs, feixes i camins- són el testimoni de l'ocupació del territori i el reflex de l'activitat agroramadera i d'explotació del bosc que, durant segles, va sustentar les nostres valls i en va configurar el paisatge. L'arquitectura en pedra seca és una arquitectura popular, que tradicionalment no ha suscitat l'interès que mereix tot i ser a la base de l'organització econòmica i social i, per tant, una peça clau per interpretar la nostra història.

Els coneixements i les tècniques associades a la construcció en pedra seca constitueixen una baula que ens vincula al nostre passat i, alhora, ens permeten una relació present amb el paisatge, sostenible i respectuosa amb el medi ambient. D'aquesta manera, l'art de la pedra seca esdevé un patrimoni cultural viu, al voltant del qual s'articula una part de la nostra identitat.

El reconeixement per part de la UNESCO ha de servir per posar en valor allò que tenim de particular, però sobretot fa palès allò que tenim de comú amb altres comunitats, amb altres països i regions del món, ja que la tècnica de la pedra seca és una manifestació cultural internacional. En aquest sentit, la inscripció brinda l'oportunitat d'establir xarxes d'intercanvi i col·laboració i obre noves possibilitats de diàleg, tan necessari en el context actual.

També ha de servir per promoure un millor coneixement de l'evolució d'aquesta tècnica constructiva al llarg de la història, de manera que les intervencions de reconstrucció i restauració siguin respectuoses i mantinguin l'autenticitat del bé.

És des del convenciment que la inscripció impulsarà aquesta major comprensió de la tècnica de la pedra seca que expresso tot el meu suport a la candidatura d'ampliació.

Ben cordialment,

Andreu Falcó Sanchiz
Arqueòleg

Andreu Falcó Sanchiz
Av. Dr. Mitjavila, 17
AD500 Andorra la Vella

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP

Encamp, 10 February 2023

Dear Sir or Madam

Dry stone wall constructions in Andorra - cabins and huts, walls, terraces and paths – attest to the occupation of the territory and they reflect the farming and forestry activity that sustained the valleys of our country down through the centuries and which shaped the landscape. Dry stone architecture is a popular architecture that has not traditionally aroused the interest that it deserves despite being the basis of economic and social organisation and, accordingly, it has a key role to play in terms of helping to interpret our history.

The knowhow and techniques associated with dry stone wall construction represent a connection that links us to our past while simultaneously allowing us to maintain a present relationship with the landscape that is environmentally sustainable and respectful. In this way, the art of dry-stone walling has become a living cultural heritage around which a part of our identity revolves.

We must use the recognition by UNESCO to highlight the particular things that we have, but it especially brings to light the things that we have in common with other communities and with other countries and regions around the world, given the fact that the technique of dry-stone walling is an international cultural manifestation. In this sense, inscription offers an opportunity to establish networks for exchange and collaboration and it opens up new possibilities for dialogue, which is so necessary at the present time.

It must also serve to promote better knowledge of how this construction technique has evolved over the course of history to ensure that the interventions for reconstruction and restoration are respectful and maintain the authenticity of the asset.

I am firmly convinced that inscription will promote a greater understanding of dry-stone walling technique, and this is what has led me to express my full support for the candidature to extend.

Yours sincerely,

Andreu Falcó Sanchiz
Archaeologist

Guillem Valdés Alemany
C/del Parnal, 2-4
AD700 Escaldes-Engordany
PRINCIPAT D'ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Support a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

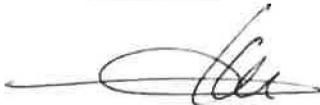
Benvolguts/des senyors/es,

La construcció en pedra seca és una tècnica ancestral, l'eficiència i la sostenibilitat de la qual hem pogut redescobrir en temps recents gràcies a una major consciència social sobre les problemàtiques energètiques i mediambientals que encarem a escala local i global.

Formar part de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques és una oportunitat per donar una major visibilitat a aquesta tècnica, posar en valor la feina dels artesans en pedra seca que hi ha a Andorra i contribuir a la transmissió dels seus coneixements. De retruc, l'impuls de la construcció en pedra seca revertirà de ben segur en una major qualitat paisatgística i mediambiental al conjunt del país, tant als entorns rurals i de muntanya com als entorns urbans.

És per tots aquests motius que dono el meu suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Atentament,

Guillem Valdés Alemany
Consultoria d'Enginyeria Civil

Escaldes-Engordany, 9 de febrer de 2023

Guillem Valdés Alemany
C/ del Parnal, 2-4
AD700 Escaldes-Engordany
PRINCIPALITY OF ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Support to extend the inscription of the Art of dry wall construction, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage Of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

Dry-wall construction is an ancestral technique and we have rediscovered its efficiency and sustainability in recent times thanks to a greater social awareness of the energy and environmental problems that we are facing at a local and global level.

Forming part of the inscription of the Art of dry wall construction, knowledge and techniques offers an opportunity to bring greater visibility to this technique, to value the work of the dry-stone craftsmen that we have in Andorra, and to contribute to passing on their knowledge. In an indirect manner, the promotion of dry wall construction will surely improve the quality of the landscape and environment in the country as a whole, whether it be in rural and mountainous areas or urban environments.

It is for all these reasons that I am giving my support to the extension of the inscription of the Art of dry wall construction, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Yours sincerely,

Guillem Valdés Alemany
Civil Engineering Consultant

Escaldes-Engordany, 9 February 2023

Xavier Rebés d'Areny-Plandoliot
C. les canas 21
AD500-Andorra la Vella
Principat d'Andorra

Suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Benvolguts/des senyors/es,

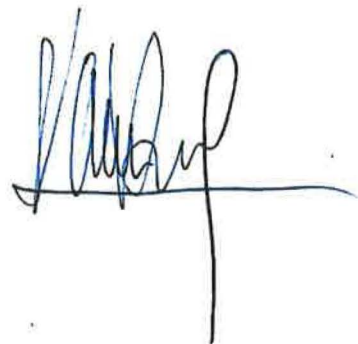
Des de la meua condició d'arquitecte, fa molts anys que m'han interessat les construccions de pedra en sec, i no solament des del vessant constructiu, sinó des d'altres perspectives com les històriques, antropològiques, etnològiques, socials i estètiques.

Aquesta inquietud em va portar a crear, juntament amb altres persones, la Fundació el Solà (la Fatarella, Tarragona, Espanya) un dels objectius de la qual era l'estudi, la difusió i la preservació de les construccions de la pedra en sec.

Des de la seva creació, l'any 1999, hem portat a terme un programa ininterromput de tota mena d'activitats relacionades amb la pedra en sec: catàlegs, inventaris, assistència a congressos de tot tipus, participació en xerrades i taules rodones, publicacions, projectes educatius, etc. i, sobretot, cursos de formació en la tècnica de la pedra en sec.

Vam participar activament en el procés d'inscripció d'Espanya per tal d'inscriure **l'Art de la tècnica de la pedra en sec Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat** a través de la delegació catalana. També vam participar en la creació del vídeo promocional de la candidatura per la inscripció a la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat titulat, **Pedra seca: coneixements i tècnica**, i en la seva traducció al català, per tal donar-li més difusió al nostre territori.

Andorra és un petit país de muntanya que té un patrimoni de construccions de pedra en sec molt específic i valuós, i té els mitjans i les capacitats suficients per preservar aquest llegat. Sento una gran satisfacció que Andorra vulgui adherir-se a la **candidatura d'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca a la Llista representativa del Patrimoni Cultural immaterial de la UNESCO**, i per tant, hi dono tot el meu suport.

Xavier Rebés d'Areny-Plandoliot
Andorra la Vella, 4 de març de 2023

Xavier Rebés d'Areny-Plandolit
C. les Canals 21
AD500 Andorra la Vella
Principality of Andorra

Support to extend the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

As an architect, I have had a keen interest in dry stone wall constructions for many years, and not only from a construction point of view, but also from other perspectives including the historical, anthropological, ethological, social and aesthetical aspects.

This curiosity led us to create, along with other people, the El Solà Foundation (la Fatarella, Tarragona, Spain) and one of its objectives is the study, dissemination and preservation of dry-stone wall constructions.

Since its creation in 1999, we have implemented an uninterrupted programme that includes a wide range of activities related to dry stone walling: catalogues, inventories, attendance at congresses of all types, participating in debates and round tables, publications, educational projects, etc. and especially training courses in the technique of dry-stone walling.

We participated actively through the Catalan delegation in Spain's inscription process to add the **Art of the technique of dry stone walling to the Intangible Cultural Heritage of Humanity**. We also participated in the creation of the promotional video of the candidature for inscription on the representative list of the Intangible Cultural Heritage of Humanity entitled, *Dry stone walling: knowledge and technique*, and on its translation into Catalan to allow it to reach a wider audience in our territory.

Andorra is a small mountainous country with a very specific and valuable heritage of dry-stone wall constructions, and it possesses the means and capacity to preserve this legacy. It gives me great pleasure to see Andorra wishing to join the **candidature to extend the inscription of the Art of dry stone walling on the UNESCO representative List of Intangible Cultural Heritage**, and accordingly I am giving my full support to the initiative.

/Illegible signature/
Xavier Rebés d'Areny-Plandolit
Andorra la Vella, 4 March 2023

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura i Esports

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial

Benvolguts/des senyors/es,

L'any 2020, els Coneixements i tècniques de la construcció en pedra seca van ser inclosos com a bé immaterial inventariat a la secció quarta de l'Inventari general del patrimoni cultural del Principat d'Andorra. Efectivament, si bé les construccions en pedra seca defineixen el nostre paisatge històric i li confereixen una identitat pròpia, la tècnica és un bé immaterial clau per salvaguardar el coneixement i per garantir la conservació de les construccions fetes amb aquesta tècnica.

D'altra banda, la tècnica constructiva de la pedra seca és també un paradigma de la modernitat. Així, la salvaguarda d'aquesta tècnica ancestral entronca amb l'Agenda 2030 de les Nacions Unides per al desenvolupament sostenible. La pedra seca és un recurs de proximitat, respectuós amb el medi, reutilitzable i perdurable, i com a conseqüències les construccions realitzades amb aquesta tècnica són sostenibles.

La tècnica constructiva en pedra seca no és un recurs del passat, sinó una oportunitat de present i de futur, que s'erigeix com a alternativa a construccions menys sostenibles tant des del punt de vista ambiental com econòmic. És per totes aquestes raons que vull manifestar el nostre suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

Ben cordialment,

Isabel de la Parte Cano
Directora del Departament de Patrimoni Cultural

Encamp, 9 de febrer de 2023

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura i Esports

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of Intangible Cultural Heritage

Dear Ladies and Gentlemen,

In 2020, the Knowledge and techniques of dry stone walling were included as an intangible asset in section four of the general Inventory of the cultural heritage of the Principality of Andorra. Indeed, even though dry stone wall constructions define our historical landscape and endow it with an identity of its own, the technique is a key intangible asset in terms of safeguarding knowhow and guaranteeing the preservation of constructions made using this technique.

On the other hand, the constructive technique of dry stone walling is also a paradigm of modernity. Accordingly, the safeguarding of this ancestral technique fits in with the United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development. Dry stone walling is a local resource that is environmentally friendly, reusable and long-lasting, and consequently constructions made using this technique are sustainable.

The constructive technique of dry stone walling is not a resource of the past, but rather an opportunity of the present and the future, that can be seen as an alternative to constructions that are less sustainable from both an environmental and an economic perspective. It is for all these reasons that I wish to express our support to extending the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques to the UNESCO Representative List of Intangible Cultural Heritage.

Yours sincerely,

Isabel de la Parte Cano
Director of the Department of Cultural Heritage

Encamp, 9 February 2023

Suport a la candidatura d'ampliació de la "L'art de la construcció en pedra seca a la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la UNESCO"

L'agricultura i la ramaderia han estat les principals activitats econòmiques d'Andorra de temps immemorials fins a la meitat del segle passat. El desenvolupament d'aquestes activitats estava estretament relacionada amb els cicles naturals propis d'un territori d'alta muntanya ubicat al vell mig de la serralada dels Pirineus, practicant la transhumància de bestiar tant a dins del mateix territori per a poder aprofitar les pastures naturals de les zones supraforestals durant les èpoques d'estiu, com també durant l'hivern, destinant els ramats cap a zones de fora del territori d'Andorra, transitant fins a les planes dels territoris veïns d'Espanya i de França.

Aquesta pràctica ancestral relacionada amb els moviments del bestiar ens ha deixat un ampli llegat en forma d'edificacions i altres tipus de construccions diverses que tradicionalment es feien en pedra seca, com poden ser les cases pairals, els cortals i les bordes on s'estabulava el bestiar amb els seus respectius corrals que a la vegada també servien per poder fer la trilla del blat que se segava a l'estiu, les cabanes pels pastors o pels vaquers, els orris, les parets de feixes per poder adaptar aquelles parts de major pendent perquè poguessin ser cultivades més fàcilment i tot un seguit de passos ramaders que recorren el nostre territori i que avui constitueixen un inestimable patrimoni cultural arquitectònic de primer ordre, molts dels quals encara persisteixen, formant part de la nostra identitat, com a país i com a comunitat.

A partir de mitjans del segle XIX i arran de la transició del nostre model econòmic i social cap a un model basat en una economia moderna focalitzada principalment en el sector dels serveis, i en particular en el turisme, va provocar que part d'aquestes pràctiques ramaderes ancestrals, tot i que encara perduren, patissin també un canvi substancial, provocant un cert abandó de la tècnica de la construcció en pedra seca.

El fet de declarar i incloure els coneixements i tècniques de la construcció en pedra seca a l'inventari general del patrimoni cultural l'any 2020¹ va permetre establir un marc de protecció d'aquest patrimoni i assegurar la seva salvaguarda, atorgant un reconeixement a una tècnica que ha configurat, al llarg dels segles, els nostres paisatges urbans (nuclis històrics dels nostres pobles), així com els nostres paisatges naturals, tant d'alta muntanya com del fons de vall, que actualment constitueixen un llegat amb un gran valor històric, cultural i ecològic.

Altrament les actuacions impulsades des del Govern, amb la implicació i col·laboració del sector privat a través de l'espai sociocultural Cal Pal i altres entitats, han permès impulsar i crear el programa "*Primera Pedra*", el qual té com a missió principal promoure i difondre la tècnica de la pedra seca, havent afavorit un seguit de

¹ Veure Decret del 2-12-2020 de declaració de nous béns immaterials inclosos a l'inventari general del patrimoni cultural (BOPA Núm. 146 – 9.12.2020).

formacions que han permès que es pugui recuperar de nou aquesta pràctica constructiva artesanal.

Per totes aquestes raons, des del Departament d'Agricultura es dona ple suport a l'adhesió d'Andorra a l'ampliació de la inscripció de *L'art de la construcció en pedra seca a la llisa representativa del patrimoni cultural immaterial de la UNESCO*, una iniciativa que més enllà d'afavorir que es puguin consolidar els lligams de cooperació que ja s'han establert amb altres territoris que també estan interessants amb aquesta iniciativa, pot també esdevenir un atractiu singular del nostre país que pot contribuir al desenvolupament de l'agroturisme en el marc de la transició cap a un turisme més sostenible, en el que ha de prevaldre el respecte i la conservació del nostre patrimoni arquitectònic i cultural, de les nostres tradicions seculares encara vigents que estan íntimament relacionades amb les pràctiques agràries i ramaderes tradicionals de muntanya i per consegüent amb el respecte del nostre paisatge, la seva biodiversitat i els diversos sistemes ecològics que el configuren, que en la seva globalitat són un bé que beneficia al conjunt de la nostra societat actual, i al mateix temps, un bé que hem de preservar per a les generacions futures.

Andorra la Vella, 21 de febrer del 2023

Signat electrònicament
Josep Me Casals Alis
Direcció Agricultura

Josep M. Casals Alis
Director d'Agricultura

Government of Andorra
Department of Agriculture

Support for the candidature to extend the “The art of dry stone walling on the UNESCO representative list of the intangible cultural heritage of humanity”

Agriculture and livestock farming were the main economic activities in Andorra from ancient times up to the middle of the last century. The development of these activities was closely related to the natural cycles that are typical of a high-mountain territory situated at the heart of the Pyrenean mountain range where the transhumance of cattle was practiced both within the territory itself in order to take advantage of the natural pastures of the supraforestral zones during the summer periods, and also during the winter when flocks and herds were driven towards areas outside the territory of Andorra, transiting the planes of the neighbouring territories of Spain and France.

This ancestral practice related to the movements of animals has left us a broad legacy in the form of buildings and various other types of constructions that were traditionally made in dry stone; these include manor houses, sheepfolds and sheds where the animals were housed and their respective yards, which were also used to thresh the wheat that was harvested in summer, shepherd huts, pasture areas, terrace walls to allow those areas where the slopes were steeper to be adapted in order to allow them to be cultivated more easily, and a series of livestock trails that crisscross our territory and which form an invaluable first-rate architectural cultural heritage today. Many of these still exist and they are part of our identity as a country and as a community.

From the mid-nineteenth century on and as a consequence of the transition of our economic and social model towards a modern economy based mainly on the services sector, and tourism in particular, part of these ancestral pastoral practices – even though they still exist today – also underwent a substantial change, and this resulted in the technique of dry-stone walling being abandoned to a certain extent.

Declaring and including the knowledge and techniques of dry-stone walling in the general inventory of cultural heritage in 2020¹ helped to establish a framework for protecting and safeguarding this heritage by granting recognition to a technique that has shaped our urban landscapes (the historic centres of our towns and villages) over the course of the centuries, as well as our natural landscapes, both in the mountains and in the valleys and which now constitute a legacy that is of significant historic, cultural and ecologic value.

Furthermore, the actions promoted by the Andorran Government, with the involvement and collaboration of the private sector through the sociocultural centre of Cal Pal and other institutions, have helped to promote and create the “*Primera Pedra*” programme whose main mission is the promotion and dissemination of the dry-stone walling technique, through a series of training programmes that have allowed us to recover this artisanal constructive practice once more.

¹ See the Decree of 2-12-2020 declaring new intangible assets included in the general inventory of cultural heritage (Official Gazette (BOPA) Number 146 – 9.12.2020).

All these reasons are why the Department of Agriculture has decided to give its full support to the adhesion of Andorra to the extension of the inscription of *The Art of dry stone walling on the UNESCO representative list of intangible cultural heritage*. In addition to encouraging the consolidation of the ties of cooperation that have already been established with other territories that are also interested in this initiative, this action can also become an aspect of our country with a unique appeal that can contribute to the development of agrotourism within the framework of the transition towards more sustainable tourism. Respect for, and preservation of our architectural and cultural heritage must prevail in this framework alongside those secular traditions of ours that are still alive today and which are closely associated with traditional mountain agriculture and livestock practices and therefore linked to respect for our landscape, its biodiversity and the various ecological systems that it is composed of. When all of these aspects are taken together, they represent an asset that benefits all of our society today and they are also an asset to be preserved so that it can be enjoyed by future generations.

Andorra la Vella, 21 February 2023

Signed electronically
Josep Mª Casals Alis
Agriculture Directorate

Josep M. Casals Alis
Director of Agriculture

Govern d'Andorra
Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Andorra la Vella, 17 de febrer del 2023

Suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Benvolguts/des senyors/es,

Les construccions en pedra seca estan íntimament relacionades amb els paisatges agraris i forestals, i ofereixen un valor afegit als paisatges del nostre país. Tot aquest conjunt permet a més a més facilitar i afavorir la conservació de la biodiversitat vegetal i animal, que inclou, entre molts altres aspectes, els hàbitats, les espècies, els ecosistemes, la connectivitat ecològica i la diversitat genètica. Amb tot, la conservació d'aquest patrimoni cultural i els seus elements associats afavoreixen finalment en un millor benestar de la població.

El medi muntanyenc d'Andorra i el patrimoni cultural associat és un element essencial d'identificació del nostre país i alhora definidor de la identitat andorrana.

La nova estratègia nacional del paisatge d'Andorra (ENPA) estableix com un dels objectius de qualitat paisatgística assegurar uns paisatges agraris i forestals productius, funcionals ecològicament, reconeguts socialment, i que contribueixin a la dinamització econòmica. En aquest context, una de les línies d'actuació és preservar i promoure el patrimoni cultural associat als paisatges agraris (feixes, pedra seca, canals de reg, elements constructius associats al tabac, etc.).

És per tots aquests motius que donem el suport del Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Atentament,

Silvia Ferrer Lopez

Directora del Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat

Government of Andorra
Department of the Environment and Sustainability

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Support for extending the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

Dry-stone walling has a close association with agricultural and forest landscapes, and it brings an added value to our country's landscapes. Moreover, all these elements facilitate and favour the preservation of plant and animal biodiversity, which include, among many other aspects, habitats, species, ecosystems, ecological connectivity and genetic diversity. Thanks to all this, the preservation of this cultural heritage and its associated elements will ultimately help to improve the wellbeing of the population.

Andorra's mountain terrain, and the cultural heritage associated with it, is an essential element of the identification of our country and it also defines the Andorran identity.

The new National Landscape Strategy of Andorra (ENPA) establishes quality landscapes as one of its objectives in terms of ensuring productive agricultural and forestry landscapes that are ecologically functional, socially recognised and which can help boost the economy. In this context, one of its lines of action is the preservation and promotion of the cultural heritage associated with agricultural landscapes (dry stone wall terraces, irrigation channels, the constructive elements associated with tobacco, etc.).

It is for all these reasons that we are adding the support of the Department of the Environment and Sustainability to the call to extend the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Yours sincerely,

Silvia Ferrer Lopez
Director of the Department of the Environment and Sustainability
Government of Andorra

Andorra la Vella, 17 February 2023

Comú d'Encamp

ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Encamp, 10 de març de 2023

Suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Benvolguts/des senyors/es,

La construcció en pedra seca és una tècnica arquitectònica sostenible que aprofita els materials de l'entorn; i les construccions en pedra seca estan estretament relacionades amb l'agricultura, la ramaderia i la indústria de ferro d'Andorra i, per tant, donen una identitat característica al Principat.

Els beneficis que aporta aquesta tècnica són variis, destacant la millora dels sòls agrícoles, evitant l'erosió, mitigant l'impacte de les catàstrofes naturals i contribuint a la conservació de la biodiversitat. A més, la preservació d'aquest patrimoni cultural i els elements que s'hi associen, afavoreixen a millorar el benestar de la població.

Un dels elements més característics i significatius d'aquest tipus de construcció són els orris; i des del Comú d'Encamp estem donant suport i coneixement a totes les estructures realitzades amb pedra seca, amb projectes de prospecció arqueològica i recuperació de diversos orris tradicionals que existeixen en territori parroquial; amb l'objectiu d'adequar-los com a espais culturals per tal que esdevinguin un reclam turístic i educatiu del patrimoni històric, cultural i natural del nostre país.

Aquestes actuacions també s'alineen amb la nova Estratègia Nacional del Paisatge d'Andorra (ENPA) que estableix com un dels objectius de qualitat paisatgística, assegurar uns paisatges agraris i forestals productius, funcionals ecològicament, reconeguts socialment, i que contribueixin a la dinamització econòmica; preservant i promovent el patrimoni cultural associat als paisatges agraris (feixes, pedra seca, canals de reg, elements constructius associats al tabac, etc.)

Així doncs, per tots els motius esmentats anteriorment, des del Comú d'Encamp, i per acord de la Junta de Govern del 10 de març de 2023, donem el nostre suport a la inscripció de l'Art de la construcció en pedra

CSV: B254d80c-2649-426f-b00f-091226dad10dc
Tipus: Documentació administrativa
Data de creació: 2023-03-10 11:00:00
Data d'actualització: 2023-03-10 11:00:00
Data d'eliminació: 2023-03-10 11:00:00
Data d'arxivament: 2023-03-10 11:00:00
Data d'exportació: 2023-03-10 11:00:00
Data d'importació: 2023-03-10 11:00:00
Data d'eliminació: 2023-03-10 11:00:00
Data d'arxivament: 2023-03-10 11:00:00
Data d'exportació: 2023-03-10 11:00:00
Data d'importació: 2023-03-10 11:00:00

seca, coneixements i tècniques, a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Atentament,

Laura Mas Barrionuevo
Cònsol major

Comú (Municipality) of Encamp

ANDORRA

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
FRANCE

Encamp, 10 March 2023

Support for extending the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

Dry stone walling is a sustainable architectural technique that uses materials that can be found in the immediate environment; dry stone wall constructions are closely linked to agriculture, livestock farming and the iron industry of Andorra and, accordingly they are a badge of the Principality's identity. This technique has many benefits and these include improving agricultural soils, avoiding erosion, mitigating the impact of natural disasters and contributing to the preservation of biodiversity. Moreover, the preservation of this cultural heritage and the elements associated with it help to improve the wellbeing of the population.

Shepherds' huts are one of the most characteristic and significant elements of this type of construction; the *Comú* (Municipality) of Encamp gives support and provides knowhow about all the structures made using the dry-stone wall technique, and archaeological survey projects are helping to recover the traditional shepherd's huts that we have in the territory of the parish; the aim of these initiatives is to turn them into cultural spaces that have a touristic and educational appeal and which trace the historical, cultural and natural heritage of our country.

These actions are also in line with the new National Landscape Strategy of Andorra (ENPA) which has made quality landscapes one of its objectives in order to make sure that we have productive agricultural and forestry landscapes that are ecologically functional, socially recognised, and which can boost the economy whilst preserving and promoting the cultural heritage associated with agricultural landscapes (dry stone wall terraces, irrigation channels, the constructive elements associated with tobacco, etc.).

Accordingly, and for all the reasons outlined above, the *Comú* (Municipality) of Encamp has decided by resolution of the Governing Body at its session held on 10 March 2023 to give its support to the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Yours faithfully,

Laura Mas Barrionuevo
Cònsol major (Mayor)

[Electronic document information on the left margin]

Comú d'Ordino

Ordino, 21 de febrer de 2023

UNESCO

7, Place de Fontenoy
75352 PARIS 07 SP
FRANCE

Consentiment per a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Benvolguts/des senyors/es,

El Comú d'Ordino, des de l'any 2014, ha destinat molts esforços per inventariar i més recentment, recuperar i restaurar el patrimoni de la pedra seca a la parròquia, en particular el patrimoni agro-ramader. El Comú ha col·laborat amb el Ministeri de Cultura per la formació del personal en les tècniques de la pedra seca, així com en el programa *Primera Pedra* de l'espai sociocultural Cal Pal per la promoció d'aquesta tècnica.

La construcció en pedra seca és una tècnica ancestral, l'eficiència i la sostenibilitat de la qual hem pogut redescobrir en temps recents gràcies a una major consciència social sobre les problemàtiques energètiques i mediambientals. Totes les infraestructures en pedra seca són, a més, un gran marcadore del paisatge i un testimoni de la nostra història, un dels elements claus de la Reserva de biosfera d'Ordino.

És per tots aquests motius que la Junta de Govern del Comú d'Ordino, en la seva sessió de 21 de febrer de 2023, ha acordat donar suport a l'ampliació de la inscripció de *l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat*.

Aprofito l'avinentesa per saludar-vos ben atentament.

Comú d'Ordino

J. Àngel Mortés Pons
Cònsol major

Comú (Municipality) of Ordino

Ordino, 21 February 2023

UNESCO

7, Place de Fontenoy
75352 PARIS 07 SP
FRANCE

Consent to extend the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

Since 2014, the *Comú* (municipality) of Ordino has made a great effort to draw up an inventory and, more recently, to recover and restore the dry-stone wall heritage of the parish, in particular its agri-livestock heritage. The *Comú* has collaborated with the Ministry of Culture in training people in the techniques of dry stone walling, and it has also participated in the *Primera Pedra* programme that the Cal Pal sociocultural centre organised to promote this technique.

Dry stone walling is an ancestral technique, and we have been able to rediscover its efficiency and sustainability in recent times thanks to an increased social awareness of energy and environmental problems. Moreover, all the dry-stone wall infrastructures are great markers of the landscape, and they act as a record of our history, which is one of the key elements of the Ordino Biosphere Reserve.

It is for all these reasons that the Governing Council of the *Comú* (Municipality) of Ordino agreed at its session held on 21 February 2023 to give its support to the extension of the inscription of the *Art of dry stone walling, knowledge and techniques* on the *Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity*.

I would like to take advantage of this opportunity to send you our best regards.

Comú (Municipality) of Ordino

/Illegible signature/
J. Àngel Mortés Pons
Cònsol major (Mayor)

Isabel Rogé Tartarini
Comú d'Escaldes-Engordany
Parc de la Mola 9
AD700 Escaldes- Engordany
Principat d'Andorra

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France

Suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Benvolguts/des senyor/es,

La construcció en pedra seca a, més de ser una tècnica ancestral, és el "savoir faire" producte de l'experiència i del sentit comú que els nostres avantpassats ens han deixat com a llegat. És doncs la nostra responsabilitat transmetre'l a les generacions futures perquè coneguin les seves arrels i puguin estimar la terra a la qual pertanyen.

A això he dedicat gran part de la meva carrera professional. Com a responsable de Medi Ambient del Comú d'Escaldes-Engordany he treballat per la rehabilitació dels camins de pedra seca que les generacions que ens van precedir van construir a la Vall del Madriu, avui declarada patrimoni de la humanitat per la UNESCO.

La construcció en pedra seca és una tècnica ancestral, però molt actual que respecta els criteris de sostenibilitat, de proximitat, de salvaguarda de la biodiversitat que suma en la preservació del medi ambient i en la qualitat de vida de les persones.

La construcció en pedra seca modela el paisatge manifestant un harmoniós equilibri entre l'ésser humà i la natura, d'una forma discreta, sense impacte. És el testimoni de com l'activitat humana pot conviure d'una forma coherent amb el medi natural.

És per tots aquests motius que dono el meu suport a l'ampliació de la inscripció de l'Art de la construcció en pedra seca, coneixements i tècniques a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Atentament,

Isabel Rogé Tartirini
Departament Medi Ambient

Escaldes-Engordany, 8 de març del 2023

Comú d'Escaldes-Engordany

Parc de la Mola 6 AD700 Escaldes-Engordany, Andorra
T: + 376 890 890 F: + 376 890 886 comu@e-e.ad www.e-e.ad

escaldes-engordany

Isabel Rogé Tartarini
Comú (Municipality) of Escaldes-Engordany
Parc de la Mola 9
AD700 Escaldes-Engordany
Principality of Andorra

UNESCO
7, Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France

Support to extend the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Dear Ladies and Gentlemen,

Apart from being an ancestral technique, dry stone walling is all about "knowhow" and it is the result of the experience and common sense that our ancestors have left us as a legacy. Therefore, it is our responsibility to pass it on to future generations so that they can be aware of their roots and learn to love the land to which they belong.

I have devoted a significant part of my professional career to this matter. As Head of the Environment at the *Comú* (Municipality) of Escaldes-Engordany, I have worked to restore the dry-stone paths that preceding generations built in the Vall del Madriu, which has been declared a world heritage site by UNESCO.

Dry stone walling is an ancestral but very current technique that respects the criteria of sustainability, proximity and safeguarding biodiversity, which together help to preserve preservation the environment and improve people's quality of life.

Dry-stone walls mould the landscape, thus helping to strike a harmonious balance between human beings and nature, and they do so in a discrete manner and cause no impact. They offer proof of how human activity can coexist with the environment in a coherent way.

It is for all these reasons that I am giving my support to the extension of the inscription of the Art of dry stone walling, knowledge and techniques on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Yours faithfully,

/Illegible signature/
Isabel Rogé Tartarini
Department of the Environment

Escaldes-Engordany, 8 March 2023

Comú (Municipality) of Escaldes-Engordany